Mannerheimin kuva Neuvostoliitossa ja Venäjällä

MPK 170

4.2.2026

Meillä kaikilla on iästä riippuen oma muistikuva Marskista

Vaaleakutrinen pikkupoika vaunuissa Kaivopuistossa, jonka päätä Marski silitti, näin äitini mukaan

5-vuotiaana isän kanssa 4.2.1951 – 75 v sitten Mechelinin- ja Arkadiankadun kulmassa

Hiljaisuus ja kylmyys

Mannerheim – Bernadotte

Mannerheim ainoa voitokas valkoinen kenraali
Mannerheimin
tavoite ei ollut nousta
Suomen johtoon
vaan vapauttaa
Pietari

Bernadotten tavoite ei ollut
Ruotsin kruunu vaan
Ranskan valtaistuin

Useimmissa dokumenteissa käsitellään suomalaisten osallistumista Mannerheimin johdolla Judenitšin hyökkäykseen Pietaria vastaan. "Ylimmän hallitsijan", amiraali Kolt̆šakin sähkeissä rersi teemaa käsitellään ensi kerran 24. toukokuuta 1919 Kolt̆šakin antaessa Judenitšille seuraavan käskyn: "Hyväksyn

Sota

Mannerheim-Rytin kopla

Stalin lähetti ruotsalaisten kautta loppuvuodesta 1943 sanan, että jos Mannerheim tekee rauhan, häneen ei kosketa. Ja Stalin piti sanansa.

Legenda

Linja Mannergeima
Myytti
koko neuvostoajan

Neuvostokäsitys sodasta
lähes muuttumaton

Historioitsijoiden yhteistyö
lisäsi nyansseja ja poisti
virheellisiä väittämiä ja
saavutti kohtuullisen
konsensusnäkemyksen

Suomalaisten Mannerheim-linjan mahtavuutta korostavan lentolehtisen takasivu. Puna-armeijan sotilaita kehotettiin vaatimaan rauhaa. Helsingin yliopiston kirjasto, suomalaiset lentolehtiset 1939-1944. Kuva: Helsingin yliopiston kirjasto, Helsinki.

Uusi Venäjä

Euforinen innostus ja Mannerheimin omiminen venäläisenä kenraalina

Leonid Vlasov

innokas historiaa hyödyntävä proffa fabuloi

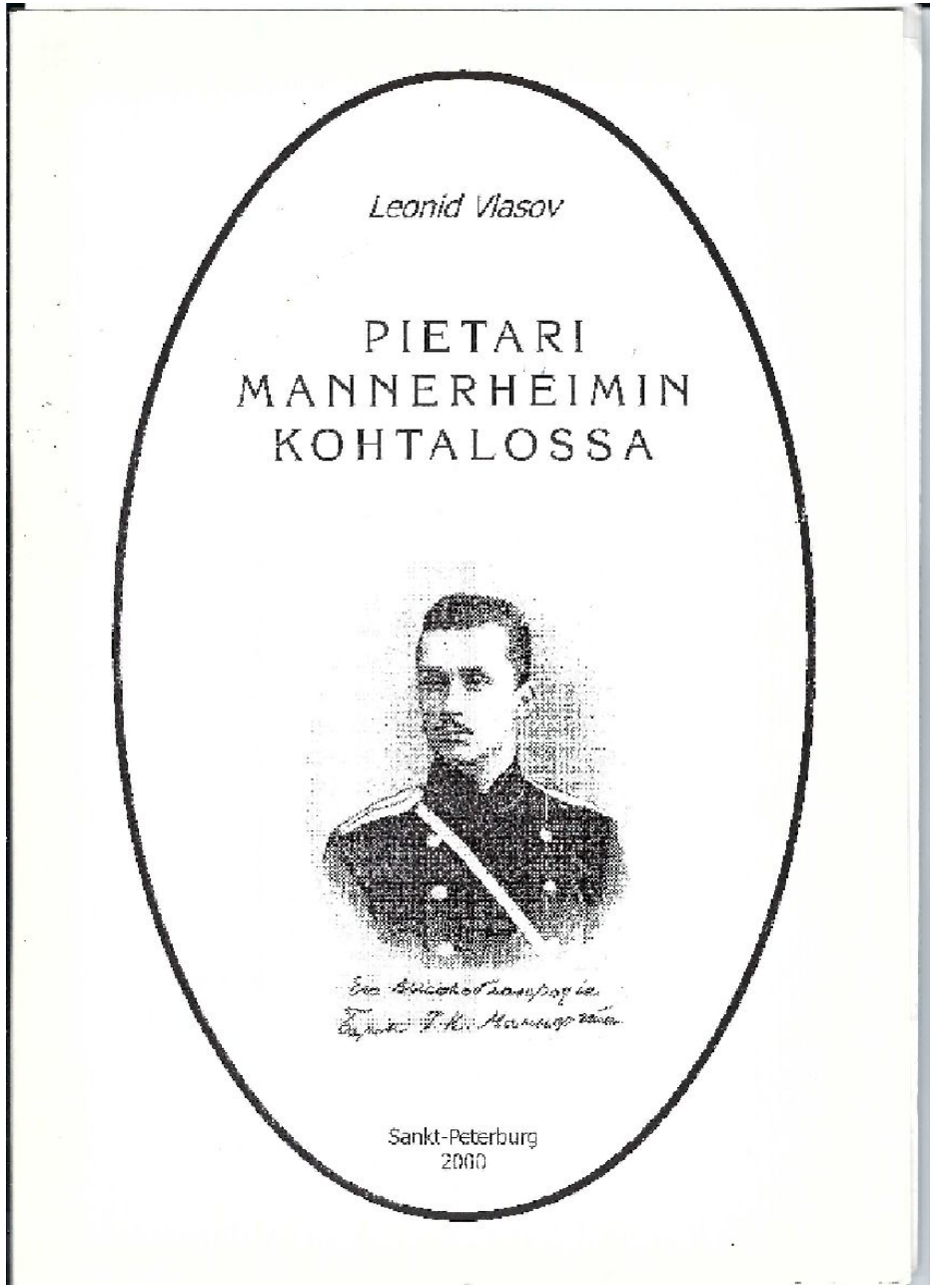

Talvisota ja Mannerheim 1990-luvun Moskovassa

1994 Suurlähettiläs Arto Mansala järjesti talvisotaseminaarin Moskovan suurlähetystössä.

Se oli valtava yleisömenestys *anšlag,* kuten oli hänen seuraajansa Markus Lyran järjestämä Mannerheim seminaari pari vuotta myöhemmin

Mannerheimin kuolemasta 50 vuotta

- Tammikuussa 2001 tuli kuluneeksi 50 v Mannerheimin kuolemasta. Olin juuri aloittanut lähettiläänä, enkä osannut tarttua muistopäivään, semminkin kun suurlähetystön Mannerheim seminaari oli ollut suuri menestys.
- Kun Mannerheim kuoleman 50-vuotispäivänä 28.1.2001 avasin Moskovan lehdet, löysin *Segodnja*-lehdestä kokonaisen Mannerheim aukeaman, josta erään artikkelin otsikko oli ”Tiedustelija-vapaaherra” (*Baron rasvetšik)*. Luin jutun tarkkaan, enkä löytänyt yhtään virhettä. Kutsuin kirjoittajat lounaalle.
- 2001 järjestin puolestani pienimuotoisen seminaarin Otto Vilgelmovitš Kuusisesta otsikolla ”Kuusisen kahdet kasvot” (*Dvulikii Kuusinen*). Siihen osallistui kaksi Kuusisen avustajaa 1950-luvulta.

Mannerheim Eremitaasissa

Keisarillisen Venäjän armeijan upseeri
Itsenäisen Suomen Marsalkka

Presidentti Koivisto avasi näyttelyn tammikuussa 2005

Upea näyttelyjulkaisu

Eremitaasin johtajan Mihail Piotrovskin sanat
ovat tämän historiallisen vaiheen apoteoosi

Mihail Piotrovski:

”Valtiollinen Eremitaasi on kiitollinen suomalaiselle Gustaf Mannerheimille omistetusta näyttelystä. Hänen historiallinen persoonansa on saanut Suomessa lähes myyttisiä piirteitä. **Karismaattisesta Mannerheimista, jonka nimeen liittyy Suomen itsenäisyyden pelastaminen, on tullut Kalevalan sankareihin verrattava hahmo.**

* * *

Mannerheimin elämä jatkui myrskyisenä ja historiallisesti merkittävänä. Vastoinkäymisistä huolimatta hänestä tuli **Suomen virheetön kansallissankari, sillä hän osasi ajoissa poistu ja ajoissa palata**. Venäjällä Mannerheim ei ainoastaan saavuttanut sotilaallisia taitoja ja kaartilaisen loistoa, vaan hän säilytti tätä maata kohtaan aina myös erityisen siteen siitäkin huolimatta, että vuodesta 1917 lähtien hän oli poliittisesti ja sotilaallisesti Venäjän uuden hallinnon vastustaja. Venäjällä on jo totuttu ajattelemaan, että monet Mannerheimin hienovaraisista ja omintakeisista poliittisista päätöksistä johtuivat hänen halustaan olla vahingoittamatta kaupunkia, jossa hän vietti nuoruutensa – ja jonne hän palaa näyttelymme myötä.”

Muistolaatta

Yleisen ilmapiirin happaneminen tapahtui hitaasti Venäjän nationalistisen historiankirjoituksen elpymisen myötä. Viimeinen yritys muistaa Mannerheimin muistoa ”venäläisenä kenraaliluutnanttina” oli muistolaatta, joka paljastettiin kesäkuussa 2016 Zaharevskaja-kadulla, jossa sijaitsi Mannerheimin ensimmäinen Pietarin asunto. Paikalla oli mm Venäjän presidentin hallinnon päällikkö (2011–8/2016) Sergei Ivanov.

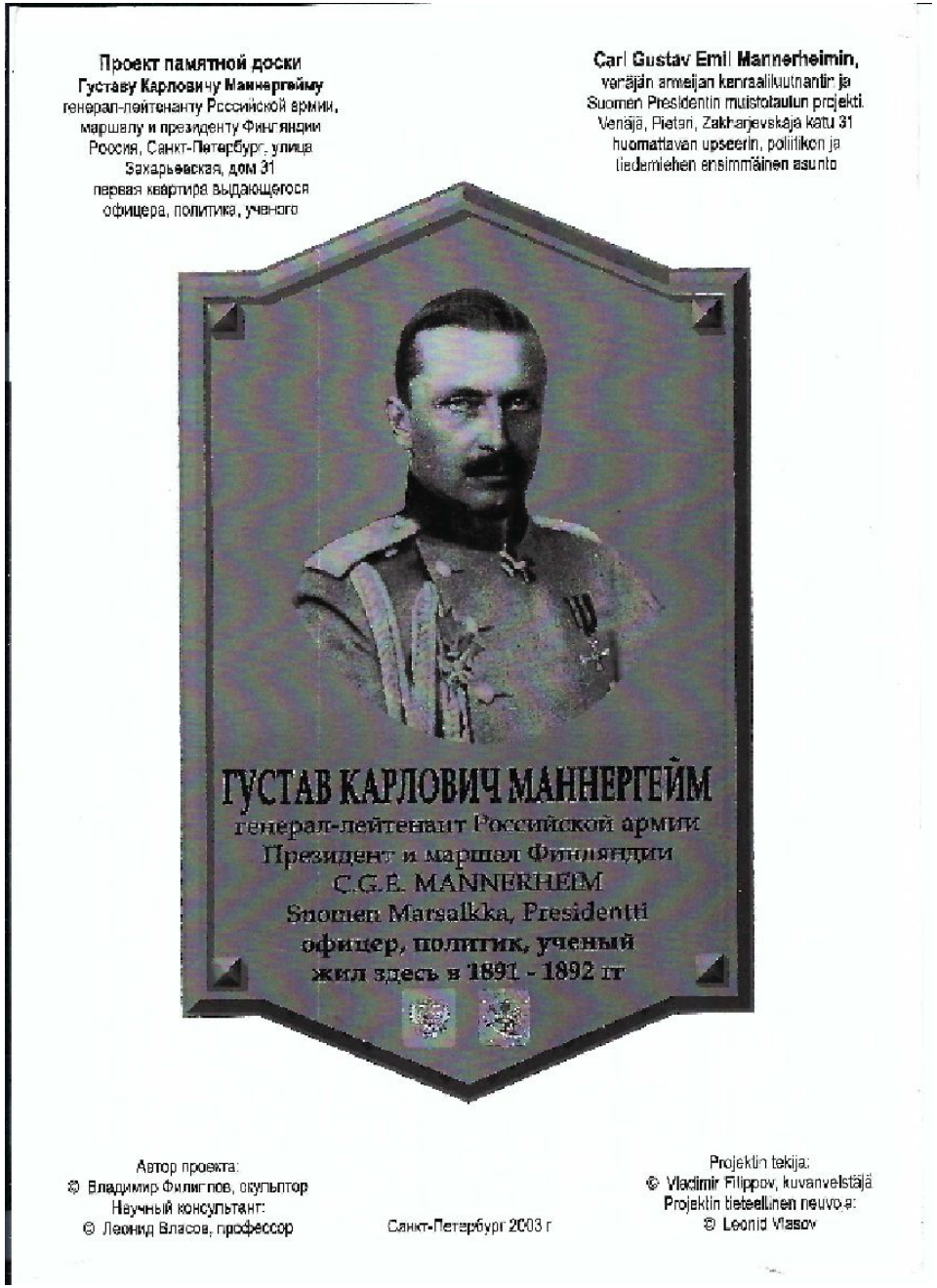

Töhritty muistolaatta

Ehdin kuvata töhrityn laatan syyskuun lopulla 2016, sillä lokakuussa 2016 Pietarin viranomaiset määräsivät sen poistettavaksi. Se siirrettiin Venäjän sotahistoriallisen seuran toimesta 1. maailmansodan museoon lokakuussa 2016 Tsarskoje Seloon, jonka kätköissä se yhä on.

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ
РУССКОЙ АРМИИ
ГУСТАВ КАРЛОВИЧ
МАННЕРГЕЙМ
служил с 1887 по 1918 гг.